

Posudek oponenta bakalářské práce

Ústav sociální práce Univerzity Hradec Králové

Autor závěrečné práce: Jiří Roztočil

Název závěrečné práce: Institut chráněného bydlení v rámci organizace Barevné domky Hajnice

---

Hodnocení formulace hlavního cíle práce:

D

Odůvodnění:

Z textu uvedeného v zadání bakalářské práce není zcela zřejmé, co je celkovým cílem práce – zda pouhý popis institutu chráněného bydlení, nebo jeho specifika s ohledem na transformaci sociálních služeb, která je v tomto textu také uvedena, či je to něco zcela jiného. Cíl je uveden pouze pro praktickou část: „...s cílem popsat konkrétní chráněné bydlení v organizaci Barevné domky Hajnice, činnosti a náplň práce asistentů, kteří pracují s lidmi s mentálním postižením.“ U práce tohoto typu bych očekávala stanovení cíle, který bude mít významnější sdělení a roli, než jen popis určité věci či stavu bez kontextu toho, proč se tato věc popisuje nebo proč tento stav nastal. Stanovení kvalitního cíle považuji pro práci za zásadní.

Hodnocení struktury práce:

C

Odůvodnění:

Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. U některých kapitol či pasáží není zcela zřejmé, proč jsou zařazeny v teoretické či naopak v praktické části. S ohledem k definovanému cíli praktické části v zadání práce (popis chráněného bydlení v Barevných domcích Hajnice) se v některých pasážích stírají rozdíly mezi částí teoretickou a praktickou – obecné principy práce s uživateli (viz strana 44), informace o významu supervize (viz str. 49) nebo část textu týkající se nastavení vedení pracovníků v přímé péči (viz strana 67 dolní polovina), které jsou v praktické části, patří svým charakterem spíše do části teoretické. Obdobně jsou i některé informace o Barevných domcích Hajnice uvedeny v části teoretické (např. str. 24-25 o omezení ve svéprávnosti a opatrovnictví u uživatelů této služby).

Hodnocení teoretické části práce:

C

Odůvodnění:

Teoretická část by mohla být více rozpracována, aby bylo možné v praktické části dojít k porovnání obecně platného stavu se stavem v Barevných domcích Hajnice.

V kapitole 2.1. Proces transformace není zřejmé, jakými dokumenty jsou podložena některá tvrzení. Jde například o tvrzení:

„Chráněné bydlení různého typu je tedy adekvátní formou nového domova pro lidi, kteří opouštějí v procesu transformace ústavní zařízení.“ Adekvátnost formy podpory závisí na posouzení potřeb jednotlivých uživatelů dané služby – relevantní mohou pak pro ně být jak služby terénní či ambulantní, tak případně služby pobytové, a to nejen chráněné bydlení. Toto není v práci zohledněno.

„Do procesu transformace se zapojují především uživatelé s větší mírou soběstačnosti a samostatnosti.“ „Individuální bydlení se týká v rámci uživatelů chráněného bydlení jen menšiny, jen těch nejschopnějších lidí,.....“ Tato tvrzení nedokládá autor žádnými odkazy na literaturu ani jiné zdroje.

Také uvádí: „Pro uživatele s těžkou a hlubokou mentální retardací není chráněné bydlení vhodné, jejich míra soběstačnosti je totiž tak nízká, že prakticky potřebují čtyřicetihodinovou péči, která se poskytuje právě v ústavních zařízeních.“ Oproti ostatním částem práce, kde autor prosazuje lidský přístup ke všem uživatelům, je toto v rozporu s požadavkem na nediskriminaci při poskytování jakýchkoliv služeb a ani toto tvrzení nevyplývá z praxe související s dobrou praxí v oblasti transformace sociálních služeb v České republice či deinstitucionalizace v jiných zemích.

Hodnocení metodické části práce:

C

Odůvodnění:

Praktická část je zpracována dost detailně. V kapitole 4.2. Charakteristika hlavního a dílčích cílů výzkumu ovšem neodpovídá cíli práce, který byl na počátku k praktické části stanoven (popis služby chráněného bydlení, činnosti a náplň práce asistentů). Oproti tomu se zaměřuje na vyhodnocení jedné z aktivit, která v zařízení byla nabídnuta, a to plavání. Autor si zadal na straně 29 jako nový cíl „zjistit podíl spolupráce a podstatné faktory, které na ni mají vliv, asistentů při činnosti, která uživatele nějakým způsobem obohacuje.“ Tomuto cíli pak odpovídají dílčí cíle i zvolené metody výzkumu. Vzhledem k tomu, že odůvodnění výzkumu je dobře provedeno, popis místa výzkumného šetření je detailní, a hodnotím-li tuto část samostatně od stanoveného cíle práce, pak je velmi dobrá.

Přesto jsou zde dílčí věci k výtkám:

- 1) Není vhodně zvolený graf č. 2 – Kapacita vs. obsazenost (str. 35). V tomto případě nelze vyjádřit podíl z jednoho společného celku, protože kapacita má být právě 100 %.
- 2) Nevhodně je zvolen pojem „osoby blízké uživatelů“ (str. 37). Běžně se pojmem „osoby blízké“ myslí zejména rodina a blízcí lidé, kteří s daným člověkem sdílí domácnost nebo mají přímý zájem na jeho blahu. Tady jsou ovšem do osob blízkých uživateli zahrnuti i zaměstnanci nebo vedoucí kroužků. Doporučila bych nevyužívat tento pojem v kontextu, který byl v práci použit.
- 3) Uvádění nerelevantních a nepodložených informací (viz zmínka o půtkách v ženském kolektivu na str. 38). Toto tvrzení by navíc mohlo být považováno za urážlivé.
- 4) Vzhledem k cíli výzkumu není zřejmé, proč tato část obsahuje i informace o finančních prostředcích uživatelů, když tato fakta nejsou dále využita při výzkumu ani při interpretaci závěrů. Toto opět naráží na rozpor cíle praktické části uvedené v zadání bakalářské práce a definici samotného výzkumného cíle uvedeného v praktické části samotné.

Hodnocení zpracování výsledků výzkumu:

A

Odůvodnění:

Zpracování výsledků je s ohledem na cíl stanovený v kapitole 4.2. v práci velmi přehledně pojato – tabulky i vysvětlující texty jsou v souladu. Uvítala bych pouze u tabulky č. 8 popis jednotlivých sloupců a doporučila bych místo iniciálů využívat například číslování (u uživatelů i pracovníků), a to kvůli zajištění jejich maximální anonymity.

Hodnocení naplnění cílů a zpracování závěrů práce:

D

Odůvodnění:

Hodnocení odráží zejména fakt, že cíl praktické části byl nastaven odlišně od cíle bakalářské práce. Stejně tak kapitola 5.2. Analýza a interpretace hlavního cíle nepopisuje ani tak stav spolupráce asistentů, což bylo cílem dle kapitoly 4.2. Charakteristika hlavního a dílčích cílů výzkumu, ale spíše přístup pracovníků k uživatelům služby a své práci. Shrnutí praktické části uvádí pouze informaci, že „podíl spolupráce mezi asistenty...byl velmi malý.“ Toto ovšem přímo z výzkumné části (a vyhodnocení výzkumných otázek), která má primárně kvantitativní výstupy, tvrdit nelze. Míra spolupráce je komentována např. na str. 60 při vyhodnocení dílčího cíle 5, který hodnotí zdvojenou asistenci. Není ale jasně uvedeno, proč by zrovna forma zdvojené asistence měla ukazovat na míru spolupráce asistentů. Otázkou totiž je také to, zda je tato zdvojená asistence v daný moment nutná. Celkový závěr a diskuse na str. 70 uvádí pouze dva faktory, které mají vliv na míru spolupráce asistentů (střet zájmů mezi asistentem a uživatelem a míru podpory a kontroly ze strany vedoucích pracovníků). Dle mého názoru ale nebyly dostatečně popsány všechny stránky možné spolupráce mezi asistenty a tím ani všechny faktory, které na ně mají vliv.

Kapitola 5.2. má, posuzujeme-li ji bez ohledu na stanovené cíle práce, nosný obsah a autor vyvozuje velmi trefně z uvedených poznatků závěry.

Hodnocení formální stránky práce:

B

Odůvodnění:

V praktické části není vhodně zvoleno strukturování práce jednotlivými typy nadpisů. Stejná úprava se totiž používá pro různé úrovně (viz např. na str. 37-41 Osoby blízké uživatelům). Tento styl úpravy je pro čtenáře nepřehledný. Obdobně je matoucí pokračování číslování formou písmen na straně 42 (písmeno „g“ by správně mělo být písmenem „a“).

Velmi subjektivní a emotivní vyjadřování v práci může poškodit její důvěryhodnost a nestrannost – např. informace uvedené na straně 41 v závěru části a) Dílny v posledních 3 větách. Na druhou stranu oceňuji, že se autor nenechal ovlivnit obavou o své zaměstnání a popisoval detailně dobré, ale hlavně i špatné zkušenosti ze své praxe.

Hodnocení přínosu práce pro praxi sociální práce či sociální politiky:

B

Odůvodnění:

Pro danou sociální službu bych práci považovala za přínosnou a využitelnou pro praxi – dává reflexi k mnoha oblastem života uživatelů a práce pracovníků služby i nastaveným pravidlům. V širším kontextu pak může být práce využita i pro ostatní služby, aby je upozornila na možná rizika špatného přenosu dobře nastavených pravidel do praxe. Nevýhodou může být právě zmatečnost s ohledem na nejasné stanovení cílů.

Další připomínky:

Bez dalších připomínek.

Otázky k obhajobě:

Jaké další formy podpory mohou být vhodné pro uživatele sociálních služeb, které se transformují?

Proč je pro zajištění plavání důležitá zdvojená asistence a čím se v tomto ukazuje míra ne/spolupráce mezi asistenty?

Jaké další faktory mohou ovlivňovat míru spolupráce mezi asistenty při poskytování služby chráněné bydlení, respektive při zajištění plavání asistentů?

Celkové zhodnocení práce:

C

Odůvodnění:

Práce se zaměřila na situaci v chráněném bydlení služby Barevné domky Hajnice. Dílčí části práce jsou velmi dobře zpracovány. Cíl práce ovšem nebyl jednoznačně stanoven a nebylo konzistentní zadáním práce a cíle stanovené v jednotlivých částech práce. Možná i z tohoto důvodu nebylo někdy zřejmé, proč jsou součástí práce určité pasáže (např. popis finančních prostředků uživatelů). Pro vyhodnocení míry spolupráce mezi asistenty scházelo stanovení hypotéz, které by poté pomohlo při vyhodnocení splnění cíle celé bakalářské práce. Autor prokázal velkou angažovanost při zpracování tématu práce, která ale nebyla vždy namířena tím správným směrem – k cíli práce. Přesto i tento jeho přístup k práci oceňuji.

V Praze

dne 22. 7. 2016

Ivana Příhonská

.....